

[Arne Bjerregaard]

ikke beruselsen til at glemme mangelen på værdighed. På denne historiske baggrund kan vi ikke bortforklare, at samfundsmæssige forhold kan spille en væsentlig rolle for en stor gruppe menneskers misbrug af alkohol.

For de unge spiller værdinormløsheden ofte en rolle, ligesom konfrontationen for de unge spiller en rolle, en konfrontation mellem hjemmets værdinormer og skolens værdinormer eller skolens mangel på samme. Det giver ofte en usikkerhed, en rådvildhed, aggression hos de unge, som forstærkes af de følelser, som i forvejen er så udtalte i de unge år, men med alkohol kan man dæmpe disse følelser for en stund, og mange gør det.

Lad mig også sige, at menneskene i al almindelighed ikke er følelsesmæssigt ens udviklet. Nogle er følelseskolde, superegoister og enøjede. De klarer sig som regel ganske godt i samfundet og når såmænd til tops på forskellige områder. De rolige, nøgternt vurderende gør det som regel også, men de svage grupper er ofte de særdeles velbegavede, musiske, intuitive med rige følelser, med et vist kontaktbehov og en tro på menneskenes gode egenskaber. Ud fra mit kendskab må jeg sige, at de klarer sig godt i skoleforløbet, men derefter bliver en forholdsvis stor procentdel alkoholikere.

Når jeg ser på børn og unge, som jeg dog har kendt en del af igennem årene, børn og unge, som man havde troet ville nå pæne eller høje poster, i stedet blive alkoholvrag, så spørger jeg unægtelig mig selv hvorfor. Hvorfor netop disse, som kunne have givet samfundet så meget?

For mig at se er svaret det, som jeg har nævnt: de havde ikke albuer nok. De var hensynsfulde, de var tillidsfulde, de var medmenneskelige, de troede på andre, og når dette pludselig svigter, når de ser, at der ikke var baggrund for dette, så brister det for dem, hvad jeg i grunden synes er ganske naturligt. Jeg nævner dette for at påpege, at samfundsmæssige, holdningsmæssige og menneskelige forhold synes at pege på risikogrupper i samfundet, som vi kan udskille.

Jeg er ganske enig med ministeren, når han i sin redegørelse fremfører, at vi skal være varsomme med at fokusere på tilgængeligheden af stoffet alkohol, når det i langt højere grad er årsagen til misbruget, man burde koncentrere sig om. Derfor skuffer det mig, at når ministeren har sagt det, så opgi-

ver han at koncentrere sig om årsagerne til alkoholmisbruget i resten af redegørelsen.

Jeg har søgt at nævne tre klare forhold, som kan betinge alkoholmisbrug: samfundsforhold, værdinormløsheden for de unge eller værdikonflikten, og endelig det enkelte menneskes følelsesmæssige udrustning. Lad mig straks sige, at jeg selvfølgelig ikke mener, at enhver årsag til alkoholmisbrug kan henføres til disse tre grupper, men det er væsentlige risikogrupper. Vores samfundsforhold skulle selvfølgelig ikke ud fra en økonomisk betragtning betinge noget alkoholmisbrug, men vores iboende trang – den må vi jo tage med i disse spørgsmål – til anerkendelse, til værdsættelse og til placering i samfundet på højere trin end udgangspunktet kan let blive til nederlag for visse psykisk svage. De kan ikke altid resignere, hvorfor han eller hun let forfalder til at dulme nederlaget med et glas i første omgang, senere to og senere mange. Den, der når samfundets højere trin, men føler sig underlegen i forhold til opgaven, er også udsat for fristelsen til at stive sig af med et glas, senere to og senere mange og bliver til sidst alkoholiker. Der er intet fællesskab mellem disse grupper.

Der er intet fællesskab på samfundsstigen, fordi den enes død er den andens brød, og derfor ønsker man jo gerne, at den anden skal plumpe i. Vi snakker meget om demokrati i dette samfund, vi snakker om solidaritet, at komme hinanden ved og alt det dér, ordflom, som ikke har et reelt indhold, men er båret frem af jegets magtbrynde, hvilket medfører, at det egentlige fællesskab ikke eksisterer.

Det fællesskab, mangfoldige mennesker inderst inde higer imod – det er ganske betegnende, at vi har mangfoldige grupper, som er imod det ene og det andet i dette samfund, fordi det skaber en følelse af fællesskab at være imod noget – det egentlige fællesskab, det, at man rækker hånden ud mod hinanden over både det ene og det andet skel i samfundet for med hinanden at skabe former og udveksle noget frem mod en højere norm, det finder man, men det er undtagelsen. Derfor vover jeg den påstand, at årsagen til vores alkoholmisbrug bl.a. er, at vort samfund er blevet koldt, sterilt, åndløst, uden fællesskab, og derfor er der mange, der fryser, og det er ikke helt uforståeligt,